

Janusz Nowastowski
Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki, Bydgoszcz

PRZEMYSŁ ELEKTROTECHNICZNY W POLSCE W OKRESIE 2007÷2012 - WZROST PODCZAS KRYZYSU TO NASZA SPECJALNOŚĆ

ELECTRICAL INDUSTRY IN POLAND IN THE PERIOD 2007÷2012 - INCREASE DURING THE CRISIS IS OUR SPECIALTY

Streszczenie: Postęp techniczny i technologiczny powoduje kreowanie nowych towarów rynkowych, często nieznanymi jeszcze kilka lat temu. Sprawozdawczość staje przed potrzebą ciągłego modyfikowania zasad grupowania towarów lub klasyfikowania nowych rodzajów działalności gospodarczej. Polska Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (PCN) opisuje export i import w powiązaniu z taryfami celnymi. Produkcja urządzeń elektrycznych od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku rośnie w sposób bardzo stabilny i w szybkim tempie. Kryzys na przełomie lat 2008/2009 spowodował spadek sprzedaży przemysłu przetwórczego w roku 2009 w stosunku do roku 2008. Rok 2010 był już powrotem na ścieżkę szybkiego wzrostu sprzedaży przemysłu przetwórczego; kolejne lata także wykazywały wzrosty. Dla zobrazowania całościowej sytuacji polskiego rynku wyrobów elektrycznych należałoby się przyjrzeć również exportowi i importowi. Nasz sektor notuje dobry wynik – sporą nadwyżkę bilansową handlu zagranicznego. Oceniając rozwój przemysłu elektrotechnicznego w Polsce w przeciągu ostatnich dwudziestu lat, a szczególnie w okresie ostatnich ośmiu lat przynależności do UE można stwierdzić, że jesteśmy sektorem wzorcowym.

Abstract: Technical and technological progress causes the creation of new goods market, often unknown until a few years ago. Reporting is faced with the need to continuously modify the rules for grouping of goods or classify new types of business. Polish Combined Nomenclature of Foreign Trade (PCN) describes export and import in conjunction with tariffs. Manufacture of electrical equipment since Polish accession to the European Union in 2004, growing at a very steady and fast pace. The crisis at the turn of 2008/2009 caused a decline in manufacturing sales in 2009 compared to 2008. The year 2010 was already back on the path of rapid sales growth of the processing industry, the coming years also showed increases. To illustrate the overall situation of the Polish market of electrical products should also look at export and import. Our sector recorded and a good result - a lot of the foreign trade balance surplus. Assessing the development of the electrical industry in Poland in the last twenty years, and especially during the last eight years of belonging to the EU can be said that we are industry standard. Polish Economic Chamber of Electrotechnics wants to truly represent the industry to the state authorities and the European forum.

Postęp techniczny i technologiczny powoduje kreowanie nowych towarów rynkowych, często nieznanymi jeszcze kilka lat temu. Przykładem mogą być odtwarzacze mp3, palmtopy, tablety – urządzenia łączące telefonię komórkową z internetem i komputerami.

Systematyka gromadzenia danych o wynikach przemysłu ulega okresowym modyfikacjom związanym z dostosowaniem naszej sprawozdawczości do reguł europejskich.

Sprawozdawczość staje przed ciągłą potrzebą modyfikowania zasad grupowania towarów lub klasyfikowania nowych rodzajów działalności gospodarczej.

Obecnie w Europie zostały zdefiniowane na nowo sektory przemysłowe, dla których jest tworzona sektorowa polityka gospodarcza.

Sektorami tymi są:

biotechnologia, chemikalia, drzewnictwo, papiernictwo, poligrafia, górnictwo, metale i minerały, **inżynieria elektryczna/skrót EEI**, konstrukcja – budownictwo, meble, metrologia prawna i towary paczkowane, obuwie, pojazdy, przemysł lotniczy i kosmonautyczny, przemysł morski, przemysł obronny, przemysł skórzany, przemysł spożywczy, radiowe i telekomunikacyjne urządzenia końcowe, sektor ochrony zdrowia – leki, technologie informacyjne i komunikacyjne, tekstylia i odzież, turystyka, urządzenia ciśnieniowe i gazowe, urządzenia mechaniczne, zabawki.

Oczywiście taki podział nie jest przeniesiony automatycznie do statystyk.

Aktualnie mamy następujące podziały w statystyce polskiej:

Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2007

W PKD 2007 można poszukiwać danych na temat firm mających w systemie REGON wpisaną jako główną określoną działalność.

Dział 27 PKD - PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH, zawierający producentów kabli, transformatorów, silników, elektrycznego AGD, oświetlenia, aparatury i osprzętu. Należy sobie zdawać sprawę, że często firmy rejestrując działalność nie przykładają wagi do ścisłego podania właściwego numeru z PKD odpowiadającego największemu wolumenowi rodzajowemu produkcji.

Producent plastikowych rur elektroinstalacyjnych ma wpisany w REGON Dział 22. z grupy Produkcja Wyrobów z Tworzyw Sztucznych.

Producenci izolatorów są z pewnością klasyfikowani w Dziale 23. Produkcja Wyrobów z Porcelany. Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług PKWiU 2008.

W PKWiU 2008 poszukujemy danych o konkretnych produktach zagregowanych według aktualnie przyjętej systematyki.

Produkty naszego przemysłu są obecnie głównie w Dziale 27 PKWiU.

Urządzenia elektryczne i nieelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego

Dział ten zawiera takie typowe produkty jak: silniki, transformatory, zespoły prądowórcze, stateczniki, aparatura rozdzielcza i sterownicza, bezpieczniki, przełączniki, tablice sterownicze, baterie i akumulatory, przewody i kable, sprzęt instalacyjny, wtyczki, gniazda, sprzęt oświetleniowy, żarówki, sprzęt do lutowania i spawania, elektromagnesy, rezystory, kondensatory.

Dołączono do tego działu cały sprzęt AGD, poprzednio umieszczony w innym dziale i to zarówno elektryczny /pralki, lodówki, mikrofalę/, ale również kuchenki gazowe.

Elektronika i telekomunikacja jest w odrębnym Dziale 26 PKWiU.

Znajdują się tam następujące grupy towarowe: telefony, radia, telewizory, monitory, komputery, laptopy, netbooki, bankomaty, terminale kasowe, liczniki energii, wody, gazu, kamery, anteny, odtwarzacze CD i DVD, mikrofony, słuchawki, aparaty elektrodiagnostyczne, urządzenia optyczne, lasery oraz pamięci i dyski magnetyczne.

Polska Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (PCN)

Opisuje export i import w powiązaniu z taryfami celnymi.

Przemysł w polskiej sprawozdawczości jest podzielony na trzy główne grupy:

- górnictwo i kopalnictwo,
- zaopatrzenie w energię, gaz i wodę,
- przetwórstwo przemysłowe.

Podstawą niniejszej analizy są dane statystyczne zaczerpnięte z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Wyniki przemysłu elektrycznego będziemy odnosić niekiedy do całości przetwórstwa przemysłowego, jako do kategorii szerszej, w której się zawieramy.

Produkcja sprzedana urządzeń elektrycznych od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku rośnie w bardzo stabilnym, wysokim tempie - ujęcie wartościowe w cenach bieżących - dane w mln zł.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przemysł przetwórczy	739.455	769.679	741.741	814.957	950.361	974.120#
Przemysł elektryczny	29.553	31.855	34.379	38.093	41.827	44.797#
Udział %	4,00	4,14	4,63	4,67	4,40	4,60#

- dane szacunkowe na podstawie I-XI.2012

Kryzys roku 2008/2009 wyraża spadek sprzedaży przemysłu przetwórczego o 3,63% w roku 2009 do roku 2008. Rok 2010 jest jednak już powrotem na ścieżkę szybkiego wzrostu, aż o 13,7% do roku 2009, kolejne lata także pokazują wzrosty. Sektor elektryczny był odporny nawet na kryzys roku 2009 i nie zanotowano spadku wartości sprzedaży. Oczywiście niektóre grupy produktów w sektorze elektrycznym też miały spadki w roku 2009 do roku poprzedniego. Najbardziej znanym jest duży spadek produkcji i sprzedaży wyrobów kablowych silnie powiązanych z budownictwem. Rosnący jest udział naszego sektora elektrycznego w całości przetwórstwa przemysłowego z 3,41 do 4,60%. Zatrudnienie w przemyśle elektrycznym w roku 2012 wynosiło 91 tys. osób, a przeciętna płaca brutto wynosiła 3757 zł/miesiąc i wzrosła o 7% do roku poprzedniego. Wyniki finansowe netto firm o zatrudnieniu ponad 49 osób wyniosły sumarycznie 1.756 mln zł, wskaźnik rentowności netto wynosi 4,7%. Dodatni wynik finansowy wykazuje 91,7% firm. Opierając się na rejestrze REGON można ustalić, że na koniec roku 2010 było w Polsce w całej gospodarce było 3.909.802 podmiotów gospodarczych, w tym:

- 2.942.965 zarejestrowanych jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- 576.925 spółek handlowych, w tym 68.325 z udziałem kapitału zagranicznego,
- 271.869 spółek cywilnych/jawnych,
- 17.156 spółdzielni,
- 246 przedsiębiorstw państwowych,
- 101.354 innych podmiotów np. fundacje, stowarzyszenia, izby, towarzystwa.

Przetwórstwem przemysłowym zajmowało się 183.070 podmiotów gospodarczych. Produkcją urządzeń elektrycznych w roku 2010 zajmowało się 2326 firm tj. 1,27% firm, w tym 9 o własności państwowej. Taka stosunkowo mała grupa firm potrafi wytworzyć udział 4,60% w wolumenie wartości produkcji. Zarejestrowano 632 firmy o zatrudnieniu przekraczającym 9 osób, z następującym podziałem według wielkości sprzedaży, łącznej sprzedaży i zatrudnieniu łącznym:

119 firm	do 2 mln zł	133,3 mln zł	2.100 osób
159 firm	2-5 mln zł	542,9 mln zł	4.500 osób

108 firm	5-10 mln zł	763,0 mln zł	5.400 osób
83 firmy	10-20 mln zł	1.224,7 mln zł	7.100 osób
55 firmy	20-40 mln zł	1.635,3 mln zł	8.000 osób
108 firm	ponad 40 mln zł	32.900,2 mln zł	60.400 osób

Wśród tych 632 firm występuje następujący podział według wielkości zatrudnienia:

Wielkość zatrudnionych	Ilość firm	Łączne zatrudnienie w tys. osób
49 osób i mniej	361	7,8
50-99	94	6,6
100-249	97	15,1
250-499	51	18,5
500-999	17	11,9
1000 i więcej	12	27,6

Firm większych, o zatrudnieniu ponad 49 pracowników jest 271 i zajmują się następującymi produkcjami:

- 105 firm produkuje silniki, prądnice, transformatory i aparaturę rozdzielczą i sterowniczą energii elektrycznej,
- 10 firm produkuje baterie i akumulatory,
- 39 firm produkuje przewody i kable izolowane oraz osprzęt instalacyjny,
- 36 firm produkuje osprzęt oświetleniowy,
- 43 firmy produkują sprzęt gospodarstwa domowego,
- 39 firm produkuje inny sprzęt elektryczny.

Dla obrazu sytuacji polskiego rynku wyrobów elektrycznych należałoby się przyjrzeć również exportowi i importowi.

Statystyka według systematyki PKD przedstawia się następująco.

Export	2009	23.969,6 mln zł	w tym do UE	20.328,1
	2010	26.960,4		22.644,3

Import	2009	13.816,6 mln zł	w tym z UE	8.949,2
	2010	16.662,0		9.743,0

Wielkość polskiego rynku elektrycznego w danym roku można z pewnym przybliżeniem wyznaczyć według reguły rynek = produkcja sprzedana – export + import.

Polski rynek elektryczny w roku 2010 miał więc wielkość $38.093-26.960,4 + 16.662,0 = 27.796,6$ mln zł.

Udział poszczególnych grup towarowych wg PCN w eksporcie i imporcie roku 2010 wartościowo przedstawia się następująco w tys. zł:

Grupa towarowa	Export	Import
Pralki	2.971.189	799.285
Silniki i prądnice	966.956	1.720.469
Zespoły prądotwórcze	148.027	530.039
Transformatory i przekształtniki	2.557.962	2.588.032
Ogniwa i baterie	177.548	228.205
Akumulatory	1.505.164	1.195.017
Sprzęt gosp. domowego	419.675	285.550
Sprzęt oświetleniowy i sygnalizacyjny	1.531.973	991.504
Urządzenia elektrotermiczne	2.272.580	1.888.184
Aparatura elektr. do 1 kV	2.807.409	3.203.754
Kable, przewody, wiązki kablowe	7.414.804	3.579.039

Nasz sektor notuje dobry wynik – sporą nadwyżkę bilansową handlu zagranicznego.

Oceniając rozwój przemysłu elektrotechnicznego w Polsce w przeciągu ostatnich dwudziestu lat, a szczególnie w okresie ostatnich ośmiu lat przynależności do UE można stwierdzić, że jesteśmy sektorem wzorcowym.

Wiele dawnych dużych firm państwowych odnalazło nową drogę rozwojową pod kierownictwem kapitału zagranicznego, inne sprywatyzowały się i pozostają spółkami kapitału polskiego. Wreszcie wiele dawnych produkcyjnych zakładów rzemieślniczych przeżyło wspinały rozwój i są to piękne, nowoczesne firmy niczym nie ustępujące zakładom z zachodniej Europy. Wyniki liczbowe mówią same za siebie, możemy być tylko dumni, że nie ulegliśmy fali pesymizmu i jesteśmy nadal na fali wznoszącej.

Podczas niedawnych obchodów 65-rocznicy działalności Instytutu Elektrotechniki w Warszawie wielu zasłużonych inżynierów przypominało, że już w przedwojennej Polsce powstały silne podwaliny przemysłu elektrotechnicznego i również wtedy około połowy pro-

dukcji powstawało w firmach o kapitale zagranicznym.

Przemysł elektrotechniczny poprzez swoją izbę gospodarczą PIGE nawiązuje coraz ściślejsze kontakty z całym środowiskiem elektryków polskich reprezentowanych przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich.

Polska Izba Gospodarcza Elektrotechniki pragnie dobrze reprezentować ten sektor przemysłu wobec władz państwowych oraz na forum europejskim.